

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Summula Casuum Conscientiæ

In Qva Agitur De Præceptis Ecclesiæ, De Officio Confessarii, Ac De
Censuris

Petrus <a Sancto Josepho>

Coloniæ Agrippinæ, 1652

Articulus IV. De aliis qualitatibus ad confessionem requisitis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41572

sufficienter attritum, quamdiu peccata recitat, confuissimum est curare ut ante absolutionem, non modo eliciat actum aliquem doloris, sed etiam et eo confessionem generatim repetat, dicendo se dolere de peccatis iam confessis, eorumque absolutionem postulare.

ARTICULVS IV.

De aliis qualitatibus ad confessionem requisitis.

AD valorem confessionis non requiritur ut voce fiat, sed sufficit per se loquendo si nutibus, alijsue signis externis peragatur. Est tamen de necessitate præcepti, ut qui loqui potest voce confiteatur. Unde sine graui causa aliter confiteri, est peccatum mortale.

Dico sine graui causa, nam si talis causa intercedat, potest confessarius permittere pœnitenti, ut aliter quàm voce confiteatur, verbi causa si puella proxima verecundia nullo modo adduci possit; ut peccatum aliquod ore confiteatur, quod tamen parata sit scribere in charta, & legendum offerre Sacerdoti.

Quando præceptum confessionis vrget, qui loqui non potest, tenetur alijs signis confiteri, nisi adsit periculum euulgationis; ut si aliter non potes confiteri quàm scripto & probabiliter times Sacerdotem non redditurum chartam, si illi tradas; aut vi ablaturum, si ei legendam offeras.

Valet etiam confessio, etsi non fiat secretò, ut cum fit per interpretem, vel dum in naufragio, aliaue simili necessitate multi simul alta voce confitentur eidem Sacerdoti. Nemo tamen tenetur ex vi præcepti confessionis, hoc modo confiteri, etiamsi in graui necessitate constitutus sit.

Dico ex vi præcepti confessionis, hoc enim cum tanto rigore non obligat. Verùm in articulo mortis constitutus debet ex præcepto propriæ charitatis, confiteri

confiteri quadam peccata venialia per interpretem, vel aliis audientibus, si aliter confiteri non potest. Imò & aliqua mortalia, si ex eorum reuelatione nullum graue incommodum timetur. Maximè si probabiliter timet se non esse contritum, adeoque sine Sacramento damnandum.

Deinde valet illius confessio, qui coram Sacerdote dat generalia signa doloris, nec aliter potest confiteri. Cum enim sua peccata declarat modo possibili, id ex communiore sententia sufficere censetur ad obtinendam absolutionem; imò & ad lucrandum iubilaeum.

Et hoc maxime verum est quando infirmus qui loqui non potest, nutibus satis indicat se petere absolutionem Sacramentalem à Sacerdote. Quando autem dubitatur, an signa doloris quæ exhibet, ex metu mortis impendētis, an verò ex voluntate cōsequendæ absolutionis Sacramentalis orientur, aliqui existimant absolutionem ei tunc conferendam non esse. Verum cum omnes Catholici soleant in eo articulo petere confessarium, dicendum videtur posse Sacerdorem, cui prædicta signa nota sunt, deponere in praxi dubium illud, & probabiliter existimare infirmum velle Sacramentaliter absolui, nisi tales sint circumstantiæ, vt merito suspensus hæreat. Et quamuis omnibus perpensis maneat dubius, poterit infirmum signa prædicta edentem absolui sub conditione quod intendat per nutus confiteri, & absolui Sacramentaliter à peccatis, sitque ad hoc sufficienter dispositus. Sic enim non fit iniuria Sacramento, & aliunde contingere potest, vt infirmus virtute absolutionis liberetur à peccato mortali, & saluetur.

Maior difficultas est, an Sacerdos possit infirmum rationis vii destitutū præsentē absolui, si quis testetur eū verbis declarasse, aut nutibus insinuasse se velle confiteri. Dico præsentē absolui, nā quod Sacerdos non possit absenti absolutionem Sacramentalem impendere, iam certum est apud omnes Theologos.

In hac ergo difficultate tres sunt dicendi modi quorum *primus* omnino negat, sacerdotem posse licite, aut valide absoluere moribundum, qui eo absente confessarium petiit. *Secundus* vero distinguit, nam si quis coram infirmo testatur confessario eum voluisse confiteri, tunc ait confessarium posse, & debere eum absoluere: si autem confessarius non sit certior intentionis moribundi, nisi in absentia illius, sic existimat nefas esse sacerdoti, eum etsi presentem absoluere.

At *tertius* modus quem puto probabiliorē & in praxi sequendum, docet confessarium posse absoluere moribundum sensibus destitutum, qui confessionem petiit, aut signa doloris dedit, etsi huius rei attestatio non fiat coram ipso infirmo. Ratio est quia etsi absolutio sacramentalis non possit validè dari absenti, non tamen videtur confessio inualida, quæ fit absenti per nuntium, aut per litteras, dummodo absolutio non nisi presentem detur. Eo vel maxime quia si moribundus sensibus destitutus est, perinde omnino videtur, siue coram illo, siue extra presentiam illius testetur eum petiisse confessarium, vel dedisse alia signa pœnitentiæ.

Neque hoc repugnat decreto Clementis VIII. Ille si quidem ut varij testantur, damnauit tantum propositionem complexam, quæ ait, licitum esse per litteras, vel nuntium confiteri sacramentaliter confessario absenti, & ab eo absente absolutionem obtinere; non autem illam quæ ait, licere absenti sacerdoti confiteri, & ab eo non quidem absente, sed presente absolutionem obtinere. Quare si casus ille contingat, potest sacerdos, imò tenetur ex charitate absoluere moribundum, saltem sub conditione ut omnis irreuerentia erga sacramentum vitetur.

Sed quid fiet, si infirmus antequam petat confessarium, vel signa contritionis edat, subito obmutescat, & priuetur sensibus, erit ne tunc illi danda absolutio? Respondent aliqui affirmatiuè, quod probant

bant tum ex ratione, quia in necessarijs ad salutem
tutior pars est eligenda; tum facto Clementis VIII.
quem ferunt dedisse absolutionem sub conditione,
homini ex Sancti Petri Ecclesia cadenti, hoc modo,
Si es capax, absoluo te à peccatis tuis. Verum cum con-
fessio sit de essentia huius Sacramenti, non video
quomodo ille qui neque verbis, neque nutibus pe-
tuit confessarium, Sacramentaliter absolui possit. Et
ita tenet communis sententia, quam puto in praxi
sequendam esse.

Rursus confessio debet esse coniuncta cum propo-
sito satisfaciendi, iuxta mandatum Confessarij. Vnde
tenetur pœnitens sub mortali, acceptare pœniten-
tiam grauem sibi sub præcepto impositam, pro pec-
catis mortalibus nisi manifestè sit iniqua: vt si valde
infirmo imponeretur ieiunium plurium dierum.
Tenetur etiam per se illam exequi, si sit personalis, vt
si imponatur ieiunium, flagellatio, oratio, aut quid
simile. Quod si vires ad hoc non suppetant, non te-
netur eiusmodi pœnitentiam implere per alium, aut
in aliud opus commutare. Si verò pœnitentia sit rea-
lis, vt de danda elemosyna, potest pœnitens eam
exequi per alium, nisi de mente Sacerdotis aliter
constet.

Peccat quoque mortaliter, qui grauem pœniten-
tiam in Sacramento impositam non exequitur tem-
pore præfixo quia præceptum violat in re graui. Nec
propterea liber manet ab obligatione eam imple-
ndi, cum primùm commode potest, nisi imposita esset
in honorem determinati temporis, vt ieiunium in
Vigilia Natiuitatis Beatæ Virginis.

Non tamen peccat mortaliter, ex communi senten-
tia, qui pœnitentiam implet in peccato mortali, eo
quod confessarius tantum præcipere solet absolu-
te, vt talis pœnitentia fiat, non autem vt fiat in sta-
tu gratiæ. Verum etsi ex hoc capite non peccet,
aliunde tamen peccare videtur contra reuerentiam
Sacramento debitam, si verum est peccatum mortale

impediri effectū satisfactionis Sacramentalis, vt putant communiter Authores Verūm hæc suppositio nō adeo certa est, quin opposita, qua statuitur peccatum mortale non esse obicem effectui satisfactionis Sacramentalis, probabilis sit, vt alibi ostendimus.

Tandem qui in confessione negat se fecisse peccatum veniale, quod fecit, aut affirmat se fecisse, quod nō fecit nō peccat nisi venialiter. Peccat verò mortaliter per se loquendo, si peccatū de quo falso affirmat aut negat, est mortale: quia confessarium decipit in re graui. Dico per se loquendo, nam qui non tenetur hic & nunc peccatum aliquod mortale, quod commisit, confiteri; non peccat si negat se illud fecisse.

Si tamen pœnitens nullam aliam apponeret materiam, præter peccatū veniale quod non fecit, peccaret mortaliter, & Sacramentum esset nullum, defectu materiz necessariæ ad absolutionem.

ARTICVLVS. V.

De integritate confessionis quo ad species, & numerum peccatorum.

IN primis vt valeat cōfessio, species peccatorū mortalium in ea esse declarandas, patet ex Concilio Trident. sess. 14. c. 5. Quod intellige de his speciebus que diuersæ sunt in genere moris, non autem de illis que tantū materialiter, seu physicè distinguuntur.

Vnde si Titius tempore præcepti omisit Sacrum, & ieiunium, non sufficit si dicat se bis peccasse mortaliter, sed dicere debet se Sacrum, & ieiunium omisisse. Et similiter si peccauit contra castitatem, iustitiam, aliasve virtutes, cuiusmodi peccatorum species declarare debet.

Si vero occidit aliquem, non interest scire an gladio, an hasta eum occiderit. Si furatus est, non tene-